



Samhällsvetenskapliga fakulteten

PSPR12, Kurs 12: Vetenskapsteori, forskningsmetod och statistik, 15 högskolepoäng
Course 12: Scientific Theory, Research Methods and Statistics, 15 credits
Avancerad nivå / Second Cycle

Fastställande

Kursplanen är en historisk, äldre version, faställd av Styrelsen vid institutionen för psykologi 2014-11-11 och gällde från och med 2015-08-31, höstterminen 2015.

Allmänna uppgifter

Kursen ingår som obligatorisk kurs inom psykologprogrammet under termin 8 och 9. Moment på engelska kan förekomma.

Kursens mål

Efter genomgången kurs ska studenten:

Kunskap och förståelse

- visa breddad och fördjupad kunskap om vetenskapsteoretiska perspektiv
- visa fördjupad förståelse för skillnaden mellan korrelationssamband och orsakssamband
- visa fördjupad kunskap om olika typer av undersökningsdesigner
- visa fördjupad kunskap om olika typer av validitet och hot mot validitet vid vetenskaplig forskning
- visa kunskap om varians- och regressionsanalys samt om andra centrala metoder som faktor-, kluster-, meta- och stiganalys gällande deras innebörder och tillämpningsområden
- visa breddad och fördjupad kunskap om olika typer av kvalitativa metodansatser avseende deras epistemologiska grundantaganden och möjliga tillämpningsområden i studier av relevans för psykologisk forskning
- visa förståelse för vilka typer av problemställningar och datainsamlingstekniker som lämpar sig för kvalitativa metodansatser
- visa fördjupad förståelse av grundprinciperna för tematisk analys, samt visa insikt i hur karaktären på den tematiska analysen skiljer sig åt mellan olika metodologier

Färdighet och förmåga

- visa förmåga att förhålla sig kritisk till vetenskapen i sig och kunna relatera vetenskapsteoretiska resonemang till såväl psykologisk forskning som den kommande professionen som psykolog utifrån egna kritiska ställningstaganden
- visa förmåga att kritiskt diskutera likheter och skillnader mellan olika typer av vetenskaplig kunskapsbildning ur ett vetenskapsteoretiskt perspektiv samt insiktsfullt kunna argumentera för den vetenskapliga kunskapens dynamiska karaktär
- visa förmåga att reflektera över hur vetenskaplig teoribildning är beroende av det sociala sammanhang i vilket teorierna skapas, samt kunna problematisera vetenskapens roll i samhället utifrån olika aktörsperspektiv
- visa förmåga att reflektera över hur olika metodologiska inriktningar förhåller sig till varandra ur ett kunskapsteoretiskt perspektiv och visa kritisk insikt i kvantitativa och kvalitativa metoders möjligheter och begränsningar för psykologisk forskning i detta avseende
- visa förmåga att kritiskt diskutera vad som krävs för att fastställa olika typer av samband inom psykologisk forskning
- visa förmåga att diskutera olika typer av validitet vid vetenskaplig forskning i relation till olika slags hot mot de slutsatser som kan dras utifrån resultaten av en undersökning
- visa förmåga att insiktsfullt diskutera hur en design kan förstärkas med hjälp av olika typer av design-element
- visa förmåga att självständigt analysera statistiska data med hjälp av varians- och regressionsanalys, samt rapportera resultatet av analyserna
- visa förmåga att tillämpa kvalitativ metod genom att kunna formulera problem och analysera data i enlighet med hermeneutisk-fenomenologisk respektive diskursanalytisk metodansats
- visa förmåga att självständigt planera undersökningar, formulera vetenskapliga frågor och hypoteser för dessa, välja adekvat design och metoder utifrån frågeställningen

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa fördjupad förmåga att reflektera över etiska problemställningar inom psykologisk forskning genom att beakta forskningsetiska principer, forskarens roll, sammanhanget och det egna perspektivets betydelse vid sådana undersökningar.
- visa förmåga att kritiskt kunna värdera psykologisk forskning med avseende på metod, design och vetenskapsteoretiska utgångspunkter.
- visa förmåga att kritiskt kunna reflektera över den vetenskapliga kunskapsbildningens villkor och innebörder utifrån relevanta sociala faktorer såsom genus, klass och etnicitet

Kursens innehåll

Kursen bygger på de kunskaper och färdigheter i vetenskapsteori, forskningsmetod och statistik som förvärvats tidigare under utbildningen. Genom teoretiska studier och praktiska övningar förmedlar denna kurs kunskaper i metoder för psykologisk forskning, varvid relevansen för psykologisk praktik behandlas. Frågor som rör validitet i forskningsprocessen är centrala för momentet. Ett viktigt syfte är också att ge kännedom om själva forskningsprocessen och de villkor som styr forskarens arbete från planering och problemformulering till slutlig avrapportering.

Kursen är indelad i två delkurser:

Delkurs 12:1. Forskningsmetod del 1 (Research Methods, Part 1), 9 högskolepoäng.

Genom fortsatt fördjupning i vetenskapsteoretiska, forskningsetiska och

metodologiska frågor utbildas den blivande psykologen i att kritiskt granska och analysera redan gjord forskning, samt förbereds för att genomföra ett eget forskningsarbete. Centrala begrepp som behandlas är kausalitet och validitet. Olika typer av undersökningsdesigner behandlas således i relation till frågor kring möjligheterna att dra kausala slutsatser utifrån resultaten, och att generalisera utifrån dessa slutsatser, samt olika typer av hot mot validiteten i slutsatserna som kan vara förenade med respektive designtyp. Inom statistikundervisningen övas förmågan i statistisk analys med hänsyn tagen till frågeställning och egenskaperna hos bakomliggande data. Metoder som tas upp är olika typer av varians- och regressionsanalys, samt vissa multivariata analysmetoder.

Delkurs 12:2. Forskningsmetod del 2 (Research Methods, Part 2), 6 högskolepoäng.

Efter fördjupning i relevanta delar av vetenskapsteori behandlas kvalitativ metodik i både teori och praktik med koppling till psykologisk forskning. Under kursens gång tas de teoretiska grundprinciperna i ett flertal etablerade kvalitativa forskningsansatser upp, bl a grundad teori, etnografi, hermeneutik, fenomenologi och diskursanalys. I relation till praktisk tillämpning av kvalitativ forskningsansats berörs datainsamlingsmetoder som intervju, observationer samt dagboksmetod och den blivande psykologen tränas i att bearbeta kvalitativ data med såväl hermeneutisk-fenomenologisk analys som diskursanalys. I nära kontakt med forskningsfronten såsom den återspeglas i vetenskapliga tidskrifter tränas den blivande psykologen att på ett kritiskt och insiktsfullt sätt kunna diskutera forskningens vetenskapliga kvalitet utifrån dess metodologiska förutsättningar.

Kursens genomförande

Undervisningen består av lektioner, seminarier och övningar. Deltagande i seminarier och övningar är obligatoriskt. Vid förhinder att delta i något av de obligatoriska kursmomenten på grund av särskilda skäl, t ex olycksfall, plötslig sjukdom eller liknande, ges kompletteringsuppgift. Detta gäller också studenter som har missat undervisning på grund av ett förtroendeuppdrag som studentrepresentant. Undantag gäller övningen i forskningsetik där studenten deltar nästkommande termin. Kompletteringsuppgiftens innehåll och omfång bestäms i samråd med den lärare som är ansvarig för det aktuella undervisningsmomentet. I händelse av fler än två missade obligatoriska moment under kursens gång, ges inte fler möjligheter till komplettering under samma termin. Komplettering sker då i stället genom att närvara vid samma kursmoment nästkommande termin.

Kursens examination

Examinationen består av skriftligt prov i anslutning till kursen, samt av aktivt deltagande vid obligatoriska moment.

För skriftliga prov erbjuds tre provtillfällen; ordinarie prov, omprov och uppsamlingsprov. Inom ett år efter att kursen genomgått större förändringar (t ex byte av kurslitteratur) erbjuds ytterligare minst två provtillfällen på det tidigare kursinnehållet. Därefter erbjuds studenten ytterligare provtillfällen men i enlighet med då gällande kursplan.

Prov/moment för denna kurs finns i en bilaga i slutet av dokumentet.

Betyg

Betygsskalan omfattar betygsgraderna Underkänd, Godkänd.

Som betyg används något av uttrycken godkänd eller underkänd. För betyget godkänd krävs att studenten uppfyller de lärandemål som angivits för kursen.

Vid kursens start informeras studenterna om kursplanens lärandemål samt om betygsskalan och dess tillämpning på kursen.

Förkunskapskrav

För tillträde till kursen krävs att studenten är antagen till psykologprogrammet samt uppfyller villkoren för uppflyttning enligt vad som beskrivs i gällande utbildningsplan

Prov/moment för kursen PSPR12, Kurs 12: Vetenskapsteori,
forskningsmetod och statistik

Gäller från H15

- 1401 Forskningsmetod del 1, 9,0 hp
Betygsskala: Underkänd, Godkänd
- 1402 Forskningsmetod del 2, 6,0 hp
Betygsskala: Underkänd, Godkänd